

PROBLEMY ROZWOJOWE I WPŁYW CZYNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH NA NIEPOWODZENIA EDUKACYJNE

Magdalena Biłan-Brozenbach

Specjalistyczna Poradnia

Psychologiczno-Pedagogiczna

Dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi

NIEPOWODZENIA EDUKACYJNE

- wielość definicji
- różnorodność przyczyn
- wieloaspektowość niepowodzeń
- skutki w wielu obszarach życia

NIEPOWODZENIA EDUKACYJNE

- **proces** pojawiania się i utrwalania **rozbieżności** między celami edukacji a osiągnięciami szkolnymi uczniów
oraz
- **proces** kształtowania się **negatywnego stosunku** [dzieci i] młodzieży wobec wymagań edukacyjnych

W. Okoń

NIEPOWODZENIA EDUKACYJNE

- wynikają z rozbieżności między wiadomościami, umiejętnościami i nawykami uczniów, a materiałem nauczania, który powinni opanować zgodnie z podstawą programową

C. Kupisiewicz

NIEPOWODZENIA EDUKACYJNE

- powinny być rozpatrywane w kontekście zanikania sukcesu
- należy więc obserwować, w którym momencie kończy się powodzenie, a rozpoczyna porażka

J. Konopnicki

niepowodzenia szkolne

**niepowodzenia
wychowawcze**

**niepowodzenia
dydaktyczne**

ukryte jawne

przejściowe

względnie trwałe

**drugoroczność
wieloroczność**

przerwanie nauki

na podst. C. Kupisiewicza

Niepowodzenia ukryte

- występują wówczas, gdy nauczyciele i rodzice **nie dostrzegają** braków w wiadomościach, umiejętnościach i nawykach uczniów, mimo, że braki tego rodzaju, z punktu widzenia celów oraz programu nauczania istnieją
- często są **źródłem niepowodzeń jawnych**

Niepowodzenia jawne

- pojawiają się gdy uczeń nie opanowuje programu nauczania, a braki te zostają stwierdzone przez nauczyciela
- ich konsekwencją są słabe oceny oraz powtarzanie klas

Etapy rozwoju niepowodzeń

I etap (zazwyczaj ukryty)

- braki w wiadomościach
- niezadowolenie ze szkoły
- porównywanie się z innymi
- brak zainteresowania na lekcjach
- brak chęci do nauki
- unikanie szkoły (wymówki, somatyzacje)

II etap

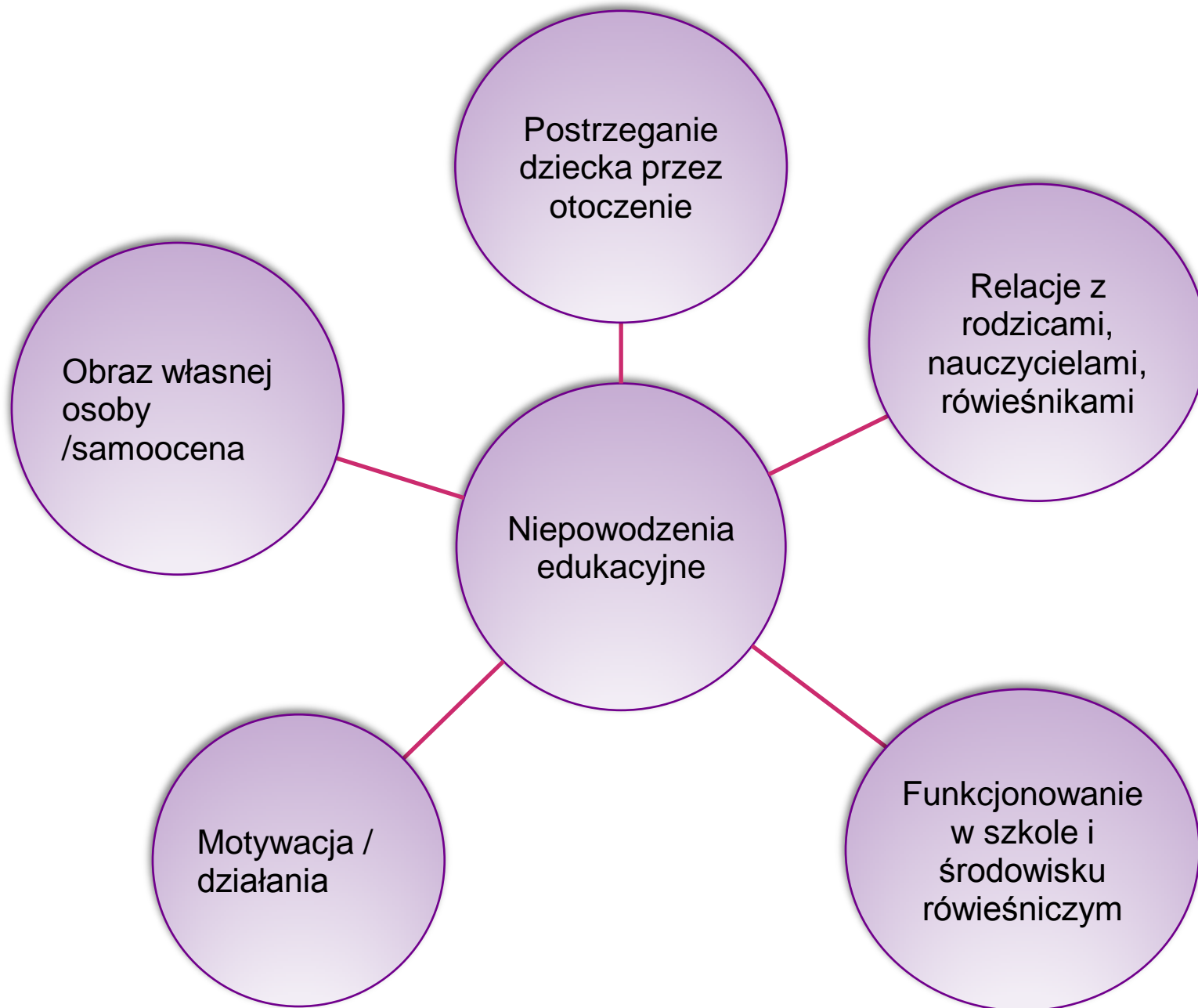
- zaawansowane braki w wiadomościach
- częste nieprzygotowania do zajęć
- brak możliwości poradzenia sobie z problemem
- oszukiwanie nauczycieli
- odpisywanie zadań domowych

III etap (jawny)

- zauważenie braków przez nauczyciela i rodzica
- pierwsze oceny niedostateczne
- izolowanie się od rówieśników
- częste absencje

IV etap

- wagary
- drugoroczność
- przerwanie nauki

PRZYCZYNY NIEPOWODZEŃ EDUKACYJNYCH

przyczyny niepowodzeń

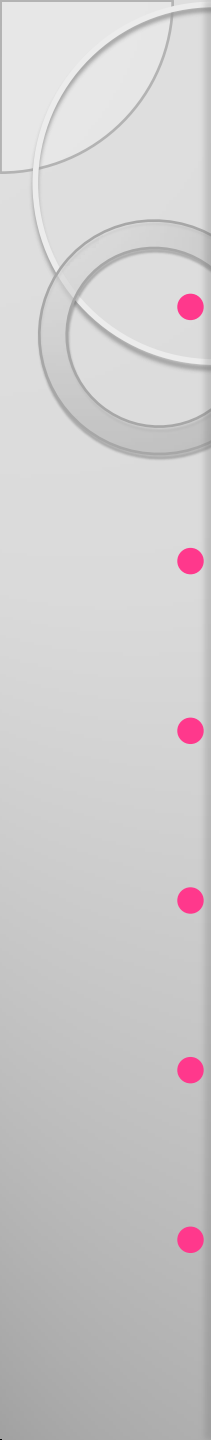
- problemy rozwojowe czynniki zewnętrzne
- czynniki,
na które mamy wpływ czynniki, na które
nie mamy wpływu

-
- społeczno-ekonomiczne
 - biopsychiczne
 - pedagogiczne (zależne i niezależne od nauczyciela)

Na podst. Kupisiewicza

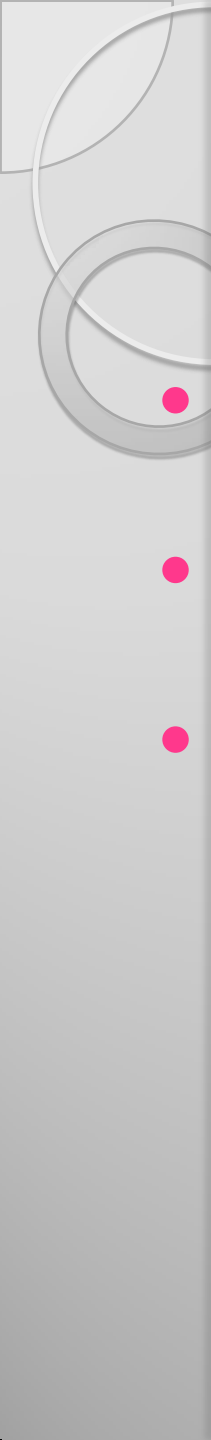
społeczno-ekonomiczne

- brak warunków materialnych, mieszkaniowych
- mały zasób słów wynikający z ubożego słownika rodziców
- zbyt mała ilość odpowiedniej stymulacji intelektualnej
- metody wychowawcze w rodzinie nie pozwalające na rozwój osobowości
- przewlekłe choroby w rodzinie

-
- brak pozytywnego nastawienia do zdobywania wiedzy i edukacji
 - praca fizyczna dziecka
 - uzależnienia i kłótnie w rodzinie
 - przestępczość środowiska
 - sieroctwo
 - rozbicie rodziny

przyczyny biopsychiczne

- słabe zdrowie dziecka
- wady fizyczne, np. słaby wzrok lub słuch
- niepełnosprawność intelektualna
- zaburzenia w rozwoju układu nerwowego
- specyficzne trudności w uczeniu się
- niedostateczny stopień dojrzałości szkolnej

-
- nieodpowiednie odżywianie
 - brak uzdolnień
 - niektóre cechy osobowości i temperamentu

przyczyny pedagogiczne względnie niezależne od nauczyciela

- złe warunki lokalowe szkoły
- duża ilość uczniów w klasach
- brak lub słabo wyposażona biblioteka
- brak pomocy naukowych
- duża odległość szkoły od miejsca zamieszkania dziecka i źle funkcjonujący system dowożenia uczniów

-
- wielozmianowość nauczania
 - sztywność systemu klasowo-lekcyjnego
 - błędy w systemie kształcenia nauczycieli

przyczyny pedagogiczne względnie zależne od nauczyciela

- niskie kwalifikacje zawodowe
- zaniedbywanie samokształcenia
- braki w wiedzy ogólnej oraz nieznanomość metodyki nauczania przedmiotu
- popełnianie błędów rzeczowych i metodycznych na lekcji
- nieznanomość uczniów i ich środowiska
- brak indywidualizacji nauczania

-
- niedostosowywanie metod i form pracy do możliwości psychofizycznych uczniów
 - nieprzygotowanie się do lekcji i absencja
 - negatywne nastawienie do uczniów dodatkowo wyrażane poprzez zachowania takie jak brak życzliwości, nierówne traktowanie, złośliwość, zastraszanie, wywołujące u uczniów lęk
 - nieobowiązkowość i lekceważenie pracy
 - brak kultury osobistej i kultury języka

OBSZARY, KTÓRYMI ZAJMUJE SIĘ

SPECJALISTYCZNA PORADNIA
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
DLA DZIECI Z NIEPOWODZENIAMI
EDUKACYJNYMI

W ZAKRESIE
PROFILAKTYKI, DIAGNOZY I TERAPII

SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ

- **Dysleksja rozwojowa** – specyficzne trudności w uczeniu się u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym.
- dysleksja - trudności w czytaniu
- dysortografia - trudności z opanowaniem poprawnej pisowni
- dysgrafia - trudności ze stroną graficzną pisma, tzw. brzydkie, mało czytelne pismo
- dyskalkulia - trudności w uczeniu się matematyki

INTELIGENCJA NIŻSZA NIŻ PRZECIĘTNA

- iloraz inteligencji w granicach 70 - 84 (zgodnie z klasyfikacją Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego DSM-IV-TR z 2000 r.)
- w literaturze obcej, dzieci z tego obszaru określa się metaforycznie, np.: shadow children - dzieci cienia, grey area kids - dzieci strefy szarej

-
- Terminy te, podkreślają trudną sytuację szkolną tych uczniów. Uczniowie o tym poziomie sprawności umysłowej, nie są objęci programem nauczania specjalnego, nie są też w stanie sprostać wymaganiom podstawy programowej ogólnodostępnej szkoły.

AFAZJA

to zaburzenia języka związane z:

- brakiem wykształcenia się kompetencji językowych
- wykształceniem się ich w stopniu, który nie wystarcza do prawidłowej realizacji wypowiedzi
- rozpadem systemu komunikacyjnego

JĄKANIE

to zaburzenie mowy charakteryzujące się:

- częstymi powtórzeniami lub przedłużeniami dźwięków, sylab czy słów
- bądź częstymi zawahaniem lub pauzami zakłócającymi rytmiczny przepływ mowy

TRUDNOŚCI EDUKACYJNE WYNIKAJĄCE Z WCZEŚNIEJSZEGO KSZTAŁCENIA ZA GRANICĄ LUB Z RÓŻNIC KULTUROWYCH

opieką obejmujemy dzieci kształcące się
wcześniej za granicą:

- obcokrajowców
- z mniejszości narodowych
- polskie, które naukę pobierały wcześniej
poza granicami kraju

W zwalczaniu trudności najważniejsze jest likwidowanie przyczyn.

W profilaktyce współpraca nauczycieli i rodziców oraz dostosowywanie form i metod pracy do możliwości psychofizycznych uczniów.

BIBLIOGRAFIA

- „Encyklopedia Pedagogiczna XXI w.”, Wyd. Akademickie „Żak”, W-wa 2004
- Konopnicki J., „Powodzenia i niepowodzenia szkolne” PWS, W-wa 1966
- Kupisiewicz C., „Niepowodzenia dydaktyczne”, PWN W-wa 1972
- Kupisiewicz C., „Niepowodzenia szkolne” w: Pomykało W. red., „Encyklopedia Pedagogiczna” Wyd. Fundacja „Innowacja”, W-wa 2003
- Okoń W., „Nowy Słownik Pedagogiczny”, Wyd. Akademickie „Żak”, W-wa 2007

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ